అర్థబలం-అంగబలం

"ఏమర్రోయి: దొంగ దొంగ! పట్టుకోండి పట్టుకోండి:" అంటూ సూరమ్మగారు కేక పెట్టేసరికి చుట్టుపక్కల వాళ్లంతా తలో కర్రా బుజాన్నేసుకుని పరుగెత్తుకొచ్చారు. తీరా వాళ్ళంతా వచ్చేటప్పటికి దొంగ కాలికి బుద్ధి చెప్పనే చెప్పాడు—అంతూ పంతూ లేకుండా. పోయిన దేమిటయ్యా అని ఆరాతీస్తే, ఆమె మెళ్ళో గొలుసు వెనుక భాగం, ఒక మూడుకాసుల ముక్క. కత్తిరించుకుపోయాడు దొంగ.

"అబ్బ: పట్టుమని పది గంటలేనా కాలేదు; పదిమంది కల వాళ్ళింట్లో భోజనాలుకూడా పూర్తికాలేదు; మా యింటాయన యిప్పుడే పొలాన్నుంచి వస్తే అన్నం పెట్టిపంపి యిప్పుడే యిలా వచ్చాను; అప్పుడే యెలా దాపురించాడమ్మా యీ దొంగా?" అంటూ ఒక రైతాంగన బుగ్గలు నొక్కుకుంటోంది.

"అయినా యీకాలం దొంగవాళ్ళకి వేళాపాళా లేదే: కన్నుండగా గుడ్డు మాయం చేస్తారు. ఇంకా పదిగంటలేనా కాందే; ఊళ్ళో నలుగురూ యింకా తిరుగుతూంటేనే యీ దొంగతన మేమిటంట!" ఒక పోతుబరి మీసం మెలేస్తూ అన్నాడు.

"వాళ్ళు మాత్రం నిద్రాభంగం చేసుకుంటారుటండీ! దొంగవాళ్ళైతే మాత్రం మనుష్యులు కారూ!" అన్నాడొక హాస్యరసికుడు.

అయితే మొత్తంమీద దొంగను పట్టుకోడానికి వచ్చినవాళ్ళంతా దొంగ దొరక్కపోగా, లోకాభిరామాయణం మొదలెట్టారు. నగపోయిన గృహస్థు మాత్రం దిక్కుమొహం వేశాడు. ఒకటా! రెండా! మూడుకాసుల ముక్క! ఎన్నాళ్ళు ఆర్జిస్తే యీ సొమ్ము మళ్ళీ సంపాదించగలడాయన?

"అయితే యింత పెందరాళే నిద్దరేమిటయ్యా; బాబూ?" అన్నాడందులో ఒక పెద్దమనిషి:

"ఏమిటో మొన్న పిల్ల పెళ్లిచేశారా—నిద్దరా; నిప్పులా; నిద్దరకి మొహంవాచి పడుకున్నారు, కాబోలు పాపం!" అంటూ మొదలెట్టాడు, వాళ్ల కష్టసుఖాలన్నీ ఎరుగున్న మరో పెద్దమనిషి.

వీళ్ళలా అనుకుంటూండగానే మళ్ళీ అవతల వీధిలోనుంచి గల్లంతు: "అయ్యయ్యో: ఏమర్రోయి; సుబ్బారెడ్డి కొడుకు వీధిలో పడుకుంటే వాడిని దొర్లించి వాడి తలగడాలు పట్టుకుపోయాడం"టూ.

ఇక్కడ జనం అంతా అక్కడ మూగారు. "దొర్లించి పట్టుకుపోయాడయ్యా—తలగడాలు" అంటూ నలుగురూ దొంగ కనిపించకపోగా నవ్వులాట మొదలెట్టారు.

"అయినా ఒంటిమీద చెయ్యేసి అప్పడాల పిండిలా దొర్లించేస్తూంటే నీ కలా మెలుకువ రాలేదురా. నీ దెంత మొద్దు నిద్దరా!" అంటూ అందరూ తలోమాట మొదలెడితే, ఆ యింట్లో ముసలమ్మ గబగబా యివతలకువచ్చి "వేసవికాలం కాదు నాయనా! పొలాల్లో పని చేసుకు చేసుకు యింటికొస్తే ఒళ్లెరగని నిద్దర పట్టింది. పెద్దముండాదాన్ని, యీ దగ్గుతో నాకే నిద్దర పట్టక దొడ్డితలుపు ఏదో చప్పుడైనట్టు అను

అయ్యగారి రాఘవమ్మ

మానంతగిలలతా దరగా వల్లమాస్తునగదా; ఎవడో మనిషి గబగబా పరుగెడుతున్నాడు. తీరావచ్చి యింట్లో అందరినీ కేకలేస్తే, 'యిందాక నన్ను దొర్లించినవాడు దొంగే కాబోలు! మీ రెవరో అనుకున్నా; బద్ధకంకొద్దీ లేవలేదు; తలగడాలు కొత్తవి పోయాయ'నుకుంటూ వీడు మొదలెట్టాడు." అంటూ కథ పూర్తిచేసింది; ముసలమ్మ.

ఏమయితే నేం-మొత్తమీద దొంగ రెండుచోట్లా కూడా తెలివిగానే దొంగతనంచేసి పారిపోయాడు.

"ఈమధ్య దొంగతనాలు ఎక్కువగా జరుగుతున్నాయి: ఇకమీదనేనా మనం జాగ్రత్తగా కాలక్షేపం చెయ్యాలి" అంటూ తీర్మానించుకుని ఒంటిగంటయ్యాక ఎవళ్ళ యింటికి వాళ్ళు జారితీశారు.

నాలుగురోజులు గడిచాయి. ఈ నాలుగు రోజులూ కూడా ఆ ఊళ్ళోవాళ్ళెవళ్ళూ సినీమాలకు కూడా పోలేదు, దొంగలకు జడిసి. దొంగలజాడ తీయడంలో ప్రతివాళ్లు ప్రతిభ చూపిస్తూ, ప్రతీవిషయం ఓ కంట కనిపెడుతూనే ఉన్నారు.

పెద్దవీధికి పక్కసందులో రంగాయమ్మగారు అరుగులు అలుక్కుంటోంది. ఒక ముష్టిది వెనకపాటుగా వచ్చి "అమ్మగారూ: బంగారు మూడుకాసులకు తక్కువుండదు; నాలుగురూపాయల కిచ్చేస్తాను కొంటారా:" అంది.

రంగాయమ్మ కాశ్చర్యం వేసింది: తన కళ్ళముందరే జిగేలుమని మెరుస్తోంది బంగారు. నాలుగు రూపాయలు! ఎంత చవక! తన కళ్ళను తానే నమ్మలేకపోయింది: "ఎంత అమ్మీ!" మళ్ళీ ప్రశ్నించింది:

"నాలుగు రూపాయల కిచ్చేస్తా నమ్మగారూ; మూడుకాసులకు తక్కువుండదు." అంది ముష్టిది.

భేష్: ఎంత అదృష్టం; ఇవాళ పొద్దున్నే లేచి యెవళ్ళ మొహం చూచిందో; మంచి బేరం; ఆలస్యంచేస్తే ఏవళ్ళైనా యింకో రెండు రూపాయ లెక్కువిచ్చి ఎగరేసుకుపోవచ్చు, అనుకుంటూ "యిలాతే అమ్మీ!" అన్నది. దానిచేతిలో బంగారం ముక్కపుచ్చుకుని, మళ్ళీ అది బంగారం అవునో కాదో అని అంతట్లోనే అనుమాన పడి, లోపలకు వెళ్లి గబగబా వాళ్ళాయన నాలుగురోజుల క్రితం యింట్లో తెచ్చిపెట్టిన గీటురాయిమీద గీసిచూసి సంతుష్టి పడి గబగబా వంటింట్లో కెళ్లి గదులుపెట్టిలో దాచుకున్న నాలుగు రూపాయలు తెచ్చియిచ్చి దాన్ని పంపేసింది. సంతోషం పట్టలేక మళ్ళీ మళ్ళీ ఆ బంగారాన్ని చూసుకు మురిసిపోతోంది రంగాయమ్మగారు.

ఇంతట్లో ఆమె భర్త వెంకయ్య వేంచేసే టప్పటికి, తాను చేసిన ఘనకార్యాన్నంతా యేకరువు పెట్టేసిందామె. మొదట్లో అతనూ నమ్మలేకపోయాడు; తమ అదృష్టాన్ని స్తుతించుకున్నాడు: మళ్ళీ ఏం తోచిందో-గీటు కొస్తుందో లేదో చూద్దామన్నాడు:

"నేనేమంత తెలివితక్కువ దాన్నండీ; గీటు పెట్టి చూసే కొన్నానం"టూ గీటురాయి అందిచ్చిందామె. కాని అదేమి చిత్రమో గీటురాయిమీద గట్టిగా ఆ మగవాడిచేత్తో గీటు పెట్టగానే యిద్దరి మొహాలు తెల్లపోయాయి.

"రాగి: నీ మొహం ఈడ్చా! నీ తెలివి కాలా, రాగిముక్కకు బంగారు పూసు

కొచ్చిందే: ఆ ముండ ఎక్కడుందే:" అంటూ వీధిని పడ్డాడా రాగిముక్కతో ఆ పెద్దమనిషి:

అప్పటి కప్పుడే ముష్టిది బజార్లో రెండు రూపాయలు మార్చేసి రెండుగోజుల్నుండి తిండికి మొహం వాచిన కొడుకూ, తనూ ముస్తుగా పొట్టనింపుకుని చెట్టునీడని సేద దీర్చుకుంటున్నారు.

గోజుకుంటూ రొప్పుకుంటూ వచ్చిన రంగాయమ్మగారికీ, ఆమె భర్తకీ యీ ముష్టిది కళ్ళబడగానే, శక్తి యినుమడించింది. భార్య చెప్పే చెప్పడంతోనే, భర్త ఆ ముష్టిదాన్ని యివతలకి లాగి తగిలేదీ తప్పేదీ చూడకుండా ఎడాపెడా మద్దెల మోత మోగించాడు. ముష్టిదాని కళ్ళవెంట నీరుధార కట్టింది. ఒళ్ళువాచి రక్తం కారుతోంది. జనం యిసుక చల్లితే రాలకుండా మూగారు.

ఇంతల్లో ఎక్కడనుంచో దైవంలా, ఆ ఊళ్ళో పెద్దమనిషి అనిపించుకునే, హంస బాబుగారు వచ్చారు కాని, లేకపోతే ఆ ముష్టిదాని ప్రాణం అక్కడ యెగిరి పోయేదే.

హంసబాబుగారికి చిన్నప్పుడు వాళ్ళమ్మా నాన్నా పెట్టిన పేరేమో గాని, వాళ్ళు ముద్దుకు చిన్నప్పుడు పిలిచే ఆపేరే జనసామాన్యంలో యిప్పటికూడా అలవాటైపోయింది: హంసబాబుగారంటే ఆ ఊళ్ళో అందరికీ మహా గౌరవం: యింకా చెప్పాలంటే ఆఊళ్ళో చిన్న చిన్న తగూలు చాలా ఆయన తీర్పుతోటే పరిష్కారం అవుతాయి. ఆయన సెంతచెబితే అంత; ఆయనో ధర్మరాజనీ ఆ గ్రామంలో ఓ నమ్మకం......ఆయన ఎక్కువ ముసలాడుకాడు; ఎక్కువ పొట్టు బరీకాడు; బి. యే. పాసయి, యిటీవల వచ్చిన రైతు హక్కులకు అందరిలాగే ఆయనకూడా భయపడి తనకున్న పొలాలూ, తోటలూ చూచుకుంటూ, ఎల్లప్పుడూ, నవ్వుతూ, చిన్నలతో చిన్నవాడిలాగా, పెద్దలతో పెద్దమనిషిలాగా, వ్యవహరిస్తూ రైతులతో రైతుగా సలహాలిస్తూ, రాజుల్లాంటి వాళ్లతో రాజదర్పంతో రాజకీయాలు చర్చిస్తూ కాలక్షేపం చేస్తూంటాడు. అందుకే ఆయన కంతగౌరవం ఆఊళ్ళో.

హంసబాబుగారు రావడం చూచి జనమంతా పక్కకు తప్పుకుని బాటయిచ్చారు. వస్తూనే హంసబాబు ఏమిటన్నట్లు చూచాడు:

రంగాయమ్మగారు, మొగుడూ, రొప్పుకుంటూ గోజుకుంటూ కథంతా పూసగుచ్చినట్లు చెప్పారు. "ఈముష్టిముండ యిమ్మల్ని మోసంచేసి బంగారమని నమ్మించి నాలుగు రూపాయలు కాజేసింది:" అంటూ:

ముష్టిదికూడా తనగోడు విన్నవించుకుంది నీరసంగా "రెండుగోజుల్నుంచి పిడికెడు మెతుకులకు మొహం వాచి, చచ్చిపోయే బిడ్డను చూడలేక యీపాపం చేశానుబాబూ;

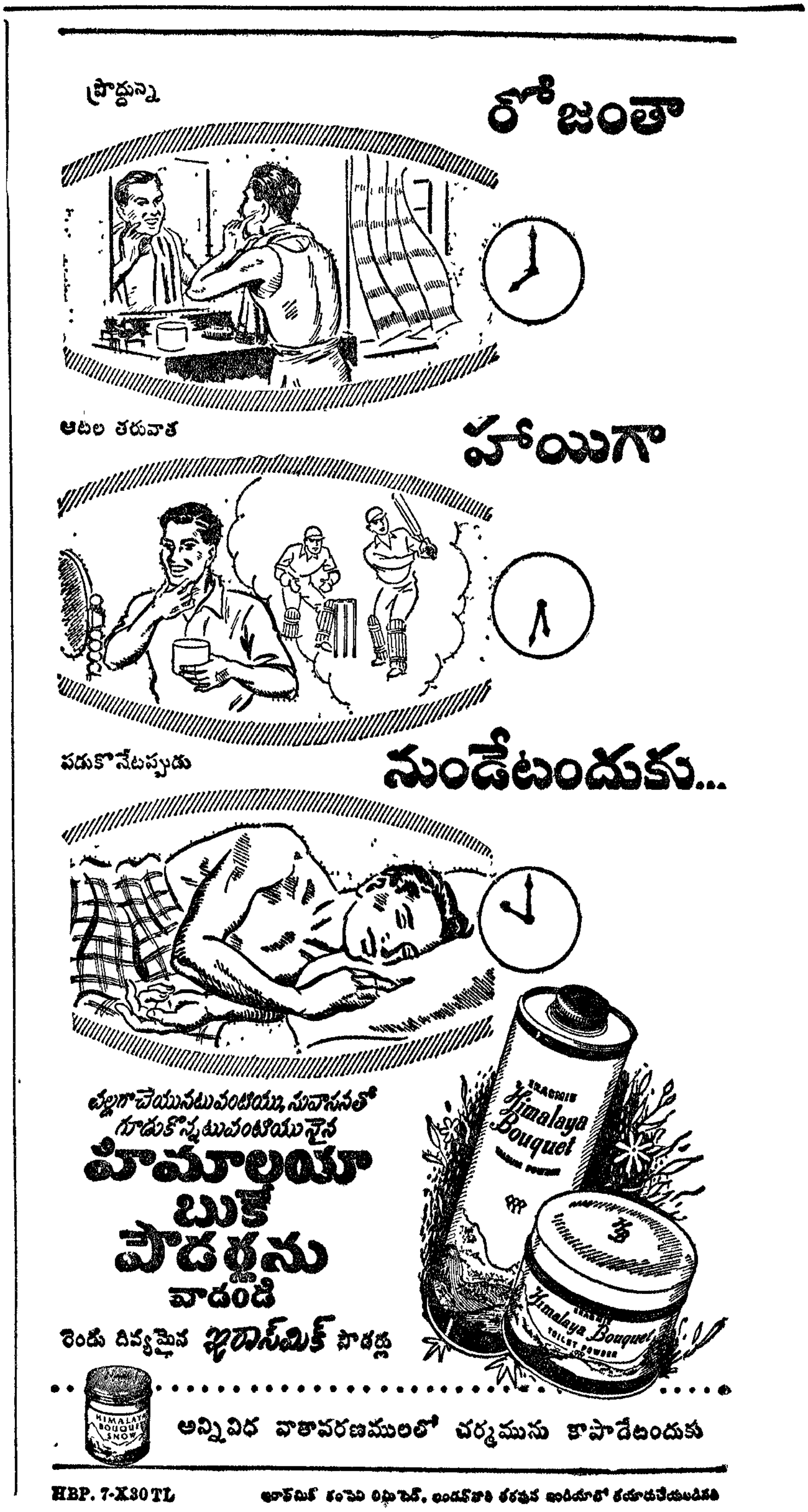

అర్థబలం - అంగబలం

మా రోజుల మాయల్లో యిదేమాత్రం బాబూ!" అంటూ:

హంసబాబు క్షణంలో గ్రహించాడు- ముష్టిదాని ఆవేదనా, గృహస్థుల దురాశా. "మా నాలుగు రూపాయలు మాకియ్యి ముండా!" అంటూ మళ్ళీ రంగాయమ్మ భర్తా మీదకొస్తూంటే, హంసబాబు అడ్డు వచ్చాడు:

"ఉండండి; మీరలా మీ చిత్తం వచ్చినట్లు ఆ మనిషిని కొట్టడానికి వీల్లేదు."

"మమ్మల్ని మోసం చేసి......" అవతలాయన అంటూండగా మధ్యలోనే అందుకున్నాడు హంసబాబు:

"ముష్టిదాన్ని మోసం చేసి దగ్గఱ దగ్గఱా మూడు కాసుల బంగారం నాలుగు రూపాయలకు కొనాలనుకోవడం మీది మోసం కాదూ?" ఈ చివరిమాట హంసబాబు నోటినుండి కటువుగా కూడా వచ్చింది. మొగమంతా కందగడ్డలా మారిపోయింది.

అవతల పార్టీవారొక్క క్షణం స్తంభించిపోయారు; తరువాత తేరుకుని మొదలుపెట్టారు.

"అయితే..."

"మీది శుద్ధ అన్యాయం, అక్రమం: దౌర్జన్యం: మళ్ళీ మాట్లాడితే ఆమెను కొట్టిన దెబ్బలన్నీ మళ్ళీ మిమ్మల్ని కొడితే అప్పుడు మీకు తగిన శిక్ష అవుతుంది" అరిచాడు హంసబాబు!

"అయితే మమ్మల్ని తన్నిస్తావా?"

"తన్నించాలా: మంచి మనిషికి ఒక మాట; మంచిగొడ్డుకు ఒక దెబ్బ" అన్నాడు హంసబాబు. తరువాత తన జేబులోంచి ఒక రూపాయి తీసి ముష్టిదానికిచ్చి, రెండు సోడాబుడ్లు యిప్పించి, దాన్ని పంపేసి యింటికి మళ్ళాడు హంసబాబు...

ఆ ఊళ్లో రంగాయమ్మ మొగుడు, వెంకయ్య, ఓ భూస్వామి. లోభి అని పేరుపడ్డా, అతను తల్చుకుంటే డబ్బుతో కాని కార్యం లేనే లేదు. ఆ సంఘటన జరిగిన నాటినుండీ హంసబాబుమీద కత్తికట్టి కక్ష తీర్చుకోడానికి చూస్తూనే ఉన్నాడు.

హంసబాబుకు 'రామన్న' అని ఓ నౌకరున్నాడు: వాడు కూడా ఒకప్పుడు తిండికి వాచి ముష్టెత్తుకున్నాడుకూడా: అలాంటివాణ్ణి చేరదీసి కూడేడుతున్నాడు హంసబాబు. దానికంతకీ కారణం ఏమిటంటే అతడు హరిజనప్రియుడు: విశేషించి దీనబాంధవుడు.

నౌకరు రామన్న తన పాలేరుతనంలోనూ, తల్లీ తనూ చేసుకున్న కూలిడబ్బులలోనూ ఓ ముప్ఫైరూపాయలదాకా కూడబెట్టుకున్నాడు; అది పెట్టుకుని తన రైతుగారి సాయంతో ఓ యిల్లుకట్టుకుని ఓ యింటివాడవాలని వాడి ఉద్దేశం...

ఈ సంగతి కర్ణాకర్ణిగా విన్నారు రంగాయమ్మ, మొగుడూ; భార్యాభర్తలిద్దఱూ తమ తెలివితేటలన్నీ ఉపయోగించి బాగా ఆలోచించారు. తాము తల్చుకుంటే కానిదేముంది కనక; వాడి సొమ్మున్న స్థలం కనుక్కోడానికెంతో సేపు కూడా పట్టలేదు. కారణం; వాడిదో చిన్న గుడిసె. మెల్లిగా గుడిసెలో కన్నం చేసి ముప్ఫైరూపాయలూ తన పాలేరుచేత తెప్పించాడు వెంకయ్య. అంత ఘనకార్యం చేసినందుకు అందులో అయిదోవంతు వాడికి బహుమానం చేసి తన ఔదార్యాన్ని చూపించాడు.

తరువాత కార్యక్రమానికి ప్రొద్దున్నే లేచి చెప్పులు తొడుక్కుని, తెల్లబట్టలు కట్టుకొని, కోటుతొడుక్కుని పాగా చుటుకొని పట్నానికి బయలుదేరివెళ్ళి పోలీసిన స్పెక్టరును కలుసుకొని ఫలానా వారి పాలేరు 'రామన్న' అనేవాడు తన యింట్లో కూలికొచ్చి యాభైరూపాయలు కాజేశాడంటూ కేసుపెట్టి వచ్చాడు. ఈ కేసులో హంసబాబుకూడా తనపాలేరును వెనకేసుకుని రాకపోడనీ, తన ధన సహాయంతో హంసబాబు మీద కక్షపూర్తిగా తీర్చుకోవచ్చనీ అతని ఉద్దేశం.

ఎఱ్ఱటోపీలవాళ్లు ఊళ్లో కొస్తారనీ, పాలేరురామన్న వెంకయ్యయింట్లో డబ్బు ఎత్తుకుపోయాడనీ, అంచేత అతనిమీద వెంకయ్య కేసుపెట్టాడనీ, ఊరంతా పాకిపోయింది. రామన్నయింట్లో డబ్బుపోయి యేడుస్తోంటే పైన యిదొకటి!

మాలగూడెం అంతా అట్టుడికి నట్టుడికిపోయింది. వాళ్ళెవళ్ళో ఎప్పుడూ ఎరక్కుండానే తమమీద అలాంటి అపవాదు ఆయనలాంటివాడు వేశాడంటే, వాళ్ళకి దిక్కు దివాణం తోచలేదు. చుట్టుపక్కల వాళ్ళెద్దఱు ముగ్గురు రాత్రి పాలేరుతో మోతుబరి రైతు వెంకయ్య అక్కడికి రావడం, పాలేరు రామన్న యిల్లు పరికించి చూడ్డం, తరువాత వాళ్ళు గబగబా వెళ్ళిపోడం చూచామన్నారు. అయినా అంత పెద్ద ఆసామీతో తమకు మాటేమిటన్నట్టూ ఊరుకున్నామన్నారు వాళ్ళు.

బహుశా రామన్న యింట్లో సొమ్ము కాజేసి పైగా కేసుపెట్టిన వాళ్ళు వాళ్ళేనని క్షణంలో తీర్మానించేశారు మాలగూడెం అంతా.

కాని యింతట్లో అందులో కొందఱు పెద్దలాలోచనా పూర్వకంగా వెంకయ్య పాలేరు సూరిగాడిని పిలిపించారు.

"నిజం సెబితే సెప్పావు, దేవుడు మొగం సూసి; లేకపోతే నిన్ను కులంలోంచి వెలేస్తాం; గూడెంలోంచి గెంటేస్తాం. నువు మీ కాపుతో కలిసి రామిగాడింట్లో డబ్బు తీశావా లేదా?" అంటూ నిలబెట్టారు.

మొదట్లో సూరిగాడు తటపటాయించాడు: కాని వాళ్ళంతా గట్టిగా కొట్టి చంపేస్తామనేటప్పటికి నిజం చెప్పేశాడు.

వెంటనే ఆ మూకంతా ఒక్కకట్టుగా పోగయి వెంకయ్య యింటిమీద పడ్డారు. ఆలోచనా విచక్షణా లేకుండా, పైనా పక్కా చూడకుండా అరుగుమీద కూచున్న వెంకయ్యని కిందికి లాగి "మోతుబరి రైతువై యుండి యిదయ్యా చేసేపనీ" అంటూ వెంకయ్యకు దేహశుద్ధి బాగా చేశారు. వెంకయ్య పొలి బొబ్బలెట్టేస్తున్నాడు.

ఊళ్లో వెతికినా మనిషి లేకుండా అంతా అక్కడ పోగయారు. జరిగిన సంగతంతా తెలుసుకున్నారు. "పెద్దా పిన్నా లేకుండా యీ మాలవాళ్లింత పన్నాగం పన్ని యింత చేశారూ" అన్నారు కొందఱు వెంకయ్య పక్షంవాళ్లు.

"అయినా యీయనగారు చేసిన పని మాత్రం బాగుందీ?" అన్నారు కొందఱు బుద్ధిమంతులు.

"కోర్టుకీడ్చి వీళ్లపని పట్టాలి" అన్నారు కొందఱు.

"మాయింట్లో సొమ్ము కాజేసి మామీదే కేసెడతాడా; డబ్బున్నోళ్ళయితే యేమాటాడినా సెల్లుద్దనుకుంటున్నావయ్యా" అంటూ మళ్ళీ మీదకొచ్చాడు పాలేరు రామన్నా, వాడివెనకాలింకో నలుగురూ.

రత్నపురుషవేహం

(WITH CALCIUM & GOLD)

సువర్ణము మొదలగు భస్మములు చేర్చబడినవి. నిశ్శక్తి, నిస్సత్తువ, శుక్లనష్టము, అతిమూత్రము అత్యుష్ణము, గుండెదడ, కాళ్లతీపులు మొదలగు సమస్త మేహములు హరించి బలమును, కాంతిని, నరముల పటుత్వము, అపరిమిత ధాతుపుష్టి నిచ్చును. అనేక యోగ్యతాపత్రములు గలవు.

20 తు డబ్బి రు. 3-12-0 పోస్టేజి 1-0-0

ఇండియన్ మెడిసన్ హౌస్,
లక్ష్మీటాకీసు రోడ్డు - విజయవాడ-2.

పెద్దమనుషులందరూ కలిసి మళ్లీ దౌర్జన్యం జరగకుండా అడ్డుకున్నారు.

"ఈ పాలేరువాడికి ఇంత శక్తి యెక్కడ నుంచి వచ్చిందీఅంట. ఈపని చేయించిందంతా ఆ హంసబాబు; గుడ్లగూబలా మొహంవాడూను; వాడిపని పడితే వీళ్ల రోగం చప్పగా కుదురుతుంది" అని అరుస్తూ ఒళ్లు దులుపుకు లేచాడు వెంకయ్య.

"చాల్లేవయ్యా! మాలోళ్లచేత చెప్పు దెబ్బలు తిన్నది చాలకుండా యింకా కోరు కెక్కి నలుగురు నోళ్ళలో కూడా పడాలి! ఇంక ఊరుకో; సిగ్గుచేటు" అన్నారు కొందరు.

"దీని అంతు కనుక్కోని" అంటూ విస విస నడిచిపోయాడు వెంకయ్య.

"ఇది ప్రజాస్వామికమయ్యా" అనే వాళ్ళు కొందరూ, "డబ్బుంటే సరా: డబ్బుకు తగ్గట్టుగా మంచితనం లేకపోతే;" అని కొందరూ, రుమాళ్లు అడ్డంగా పెట్టుకుని రోడ్డుమీద పొట్టపగిలేలా నవ్వుతూ కొందరూ ఎవళ్ళ యిళ్ళకు వాళ్ళు పోయారు.

వెంకయ్య కోర్టులో దావా పడేశాడు; పాలేరు రామన్న ఈ తగూకి కారకుడు; దానికి సూత్రధారుడు హంసబాబు; అంచేత అతడు సాక్ష్యం.

అనుకోకుండానే ధర్మారావు యింటికి రావడం హంసబాబు కాశ్చర్యం కలిగించింది. కాలేజీ విరమించి యింటికి వచ్చాక ఏ రెండు మూడుసార్లో తప్పించి యీ స్నేహితులిద్దరూ కలుసుకున్నది లేదు

సరే; స్నేహితు లిద్దరూ భోజనాలు చేసి పిచ్చాపాటి చెప్పుకుంటున్నారు; సంభాషణమధ్యలో చెప్పేశాడు నవ్వుతో ధర్మారావు "ఏరోయి హంసా నీమీద భలే కేసు వచ్చిందే"

"లేనిపోనిది కల్పించారురా" అన్నాడు హంసబాబు.

"నాకు తెలుసులే! ఫిర్యాది కేసు తన పక్షం అయ్యేలా చూడమని వెయ్యి రూపాయిలు, రెండు వందల మామిడిపళ్ళూ యిచ్చాడు: వద్దనడం ఎందుకూ! పుచ్చుకున్నానురా; నిజం చెబుతున్నాను; పిల్లలందరూ సుఖంగా రెండురోజులు తిన్నారు; ఇలాంటివాళ్ల డబ్బు ఇలాగే గుంజేయ్యాలి; కాని నీ కేం అపకారం చెయ్యను సుమా; అలా అనుకుంటావేమో" అన్నాడు; జరిగిన సంగతంతా చెప్పుకుని స్నేహితు లిద్దరూ మరోసారి నవ్వుకున్నారు.

కచ్చేరీలో మేజస్ట్రేటు ధర్మారావు గారు యీ కేసును గురించి తీర్పు చెప్పే రోజు వచ్చింది.

సూరిగాడు తలకట్లు పొల్లుపోకుండా సాక్ష్యం చెప్పేశాడు. సాక్ష్యబలాన్ని పట్టి ధర్మారావు ముద్దాయి నిర్దోషిగా, తీర్మానం చెప్పేశాడు. ఫిర్యాది ఇలాటి అక్రమ నేరాలు జరిపించినందుకు శిక్ష వెయ్యకుండా క్షమించి వదిలేశామనీ, రామన్న యింట్లో పోయిన ముప్పై రూపాయిలు కోర్టువారి యెదుట వెంకయ్య ముదరా యిచ్చుకోవాలనీ తీర్పు చెప్పారు. తన సొమ్మంతా తిని యిలా తీర్పు చెప్పినందుకు మొహం కందగడ్డ మాటరాకపోగా చేసే దేమీలేక ముప్పై రూపాయిలూ ముదరా యిచ్చుకుని బైటపడ్డాడు వెంకయ్య.

"దొంగలే దొరలు; దొరలే దొంగలు; దొంగలు దారిబత్తా పెట్టుకోస్తా రేమిటి;" అంటూ చెప్పుకున్నారు ఊళ్లో అందరూ. "కూటికి లేనివాళ్లూ దొంగతనాలు చేస్తారు. కుల కక్షలతోటీ, పార్టీ కక్షలతోటీ మగ్గే వాళ్ళూ యిలాటి వాటికి గారితీస్తారు; నీతీ నియమం ఎవరికీ" అనుకున్నారుకొందరు. ★